

Taustāmu labumu vēja parku tuvumā gūs iedzīvotāji un pašvaldības

Publicēts: 27.08.2024.

Otrdien, 27. augustā, Ministru kabinets (MK) apstiprināja Klimata un enerģētikas ministrijas (KEM) izstrādātos noteikumus^{[\[1\]](#)}, kas paredz sniegt ieguldījumu vietējā kopienā, proti, finansiālu labumu pašvaldībām un iedzīvotājiem, kuri dzīvos vēja parku tuvumā.

99 Klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis norāda: “Liela mēroga vēja enerģijas projekti var palīdzēt nodrošināt lētāku enerģiju mums visiem, palielināt enerģētisko drošību un sekmēt investīciju ieplūšanu Latvijas valsts budžetā, ko izmantot, piemēram, veselības aprūpē. Latvijas teritorija ir īpaši piemērota vēja parku izveidei. Pirms aktīvas attīstības uzsākšanas, svarīgi nodrošināt, ka tieši Latvijas iedzīvotāji ir tie, kuri saņem ieguvumus – taustāmu labumu – no mūsu zemes izmantošanas.”

Vistiešāko labumu vēja parku tuvumā gūs iedzīvotāji un pašvaldības

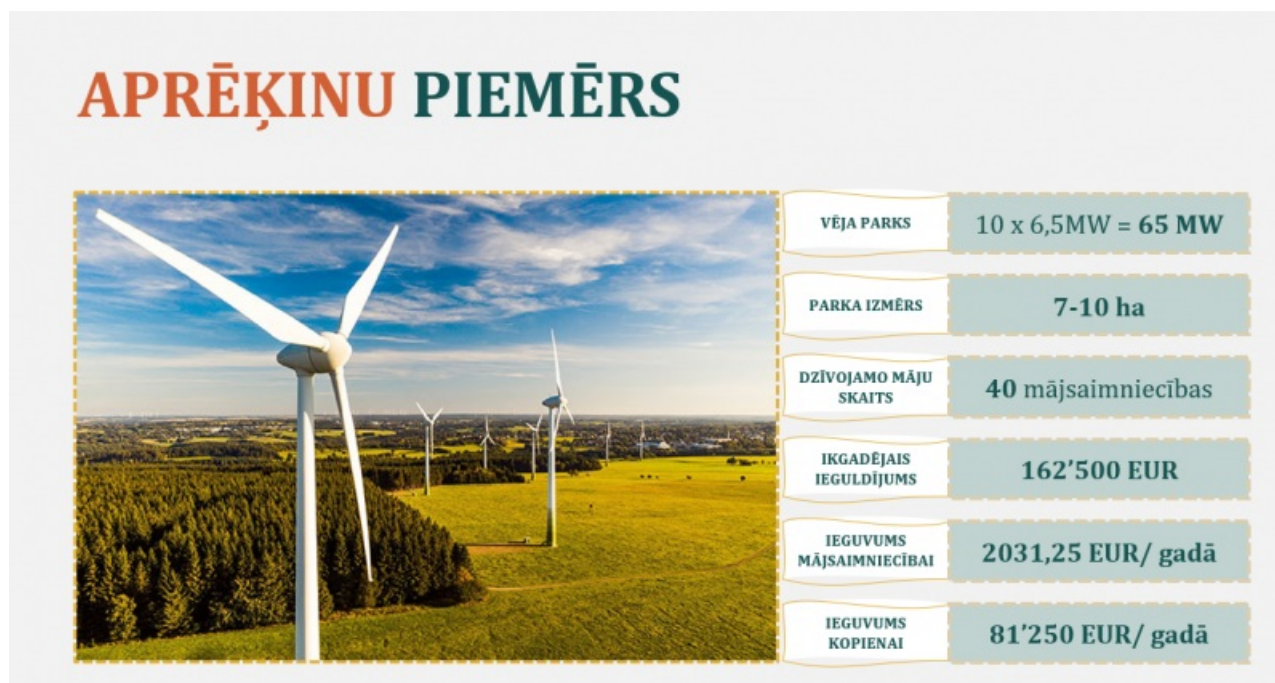
Finansiālais labums pašvaldībām un iedzīvotājiem, kuri dzīvo vēja parku tuvumā, būs 2500 EUR/MW gadā. Tas tiks sadalīts divās vienādās daļās – 50% iedzīvotājiem (esošajiem ēku īpašniekiem) un 50% pašvaldībai. Minimālais finansiālais labums gadā iedzīvotājam būs vienas mēnešalgas apmērā, bet maksimālais apmērs – trīs mēnešalgas. Latvijā 2024. gadā minimālās algas apmērs ir 700 EUR. Finansiālais labums netiks aplikts ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Šo finansiālo labumu nodrošinās vēja projektu attīstītājs no saviem līdzekļiem. Pašvaldība šos līdzekļus varēs izmantot, lai īstenotu

klimata un energoefektivitātes projektus, sakoptu pašvaldības infrastruktūru, veiktu ceļu un ielu remontdarbus. Finansiālais labums iedzīvotājiem sekmēs viņu dzīves kvalitāti un maksāspējas kāpumu, veicinot preču un pakalpojumu patēriņu.

Ieguldījums vietējā kopienā attieksies kā uz vēja parkiem sauszemē, tā arī jūrā izvietotām vēja turbīnām, kuru jauda ir vismaz 1MW un vairāk. Ieguldījums vietējā kopienā tiks piemērots tajos gadījumos, kad vēja turbīnas sauszemē atradīsies 2 km attālumā no dzīvojamās ēkas, bet jūrā vēja parks atradīsies līdz 25 km attālumā no krasta (mērot no vēja parka robežas taisnā līnī pret krastu un maksājumu piemērojot dzīvojamajām mājām 2 km rādiusā no krasta punkta). Gadījumā, ja vēja projekta attīstītājs plāno palielināt jaudu jau esošajai vēja elektrostacijai vai palielināt turbīnu skaitu jau esošā vēja parkā, arī tādā gadījumā projekta attīstītājam būs jāsniedz ieguldījums vietējai kopienai. Šobrīd pie pārvades sistēmas pieslēgti trīs vēja parki, kas atrodas Ventspils reģionā.

Lai saņemtu finansiālo ieguldījumu, dzīvojamai ēkai jābūt nodotai ekspluatācijā pirms vēja elektrostācijas būvatļaujas izsniegšanas, kā arī ēka nav pilnīgi vai daļēji sagrūvusi, bīstama vai ainavu bojājoša būve. Gadījumā, ja īpašums pieder diviem īpašniekiem (piemēram, laulātie), finansiālais labums tiek sadalīts vienādās daļās starp kopīpašniekiem.

Finansiālā labumu apmēru iecerēts pārskatīt ne retāk kā reizi piecos gados. Ja būtiski mainās ekonomiskā situācija valstī (inflācijas straujš pieaugums, u.tml.) ieguldījums vietējai kopienai var tikt pārskatīts ātrāk.

No vēja projektu attīstība Latvijā labumu gūst visi

Līdz ar vēja projektu būvniecību ieguvumus sajūtīs visi Latvijas iedzīvotāji un uzņēmēji. Visticšāk to savā maciņā jutisim, samazinoties enerģijas cenai. Salīdzinājumam – vidējā elektrības cena biržā 2022. gadā bija 22 centi/kWh, 2023. gadā – 9 centi/kWh, 2024. gada nepilnos 8 mēnešos cenai saglabājoties līdzvērtīgai – 9 centi/kWh. Ņemot vērā, ka vēja enerģijas pašizmaksa ir 4-7 centi kWh, pieaugot atjaunīgo energoresursu īpatsvaram mūsu enerģijas ražošanas grozā raugāties uz elektrības cenu 5-7 centi/kWh.

Uzņēmējiem lētāka enerģija ļaus palielināt konkurētspēju reģionā, bet valstij – desmitiem miljardu vērtas investīcijas, lai palielinātu valsts budžetu un līdzekļus izmantotu piemēram, skolotāju, policistu algām, labklājībai, veselībai u.c.

Latvijas mērķis ir uzstādīt 1,5-2 GW vēja enerģijas, kas gadā vidēji saražo ap 3,6-4,9 TWh

Latvijā mēs patērējam 53% atjaunīgās elektroenerģijas, kamēr lietuvieši – 26%, bet igauņi – 29%. Latvija virzās uz 100% atjaunīgās elektroenerģijas sasniegšanu līdz 2030. gadam. Lai to īstenotu, nepieciešami 1,5-2 GW vēja enerģijas. Šāds saražotais vēja

enerģijas apjoms sniedz iespēju mums aizstāt gan elektroenerģijas importu, gan elektroenerģijas ražošanā esošo fosilo kurināmo, kā arī nodrošināt Latvijas eksporta potenciālu.

“Šobrīd pie pārvades tīkla ir rezervēta nepilni 6000 MW liela jauda, no kuriem 60% – veido saules elektrostacijas, 14% – vēja elektrostacijas, savukārt dažāda veida hibrīda projekti 26%. Rezervētais jaudas apmērs pārsniedz mums nepieciešamo enerģijas apmēru, ko rezervētā jauda var saražot. Lai virzītos straujiem soļiem tālāk, mums ir būtiski spert nākamo soli – nodrošināt energotīkla efektīvāku izmantošanu, kas ļaus projektu attīstītājiem veidot jaunus elastīgus pieslēgumus, negaidot jaunu tīkla izbūvi. Plānojam jauno regulējumu Ministru kabinetā apstiprināt līdz š.g. beigām, ” norāda klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis.

Laikapstākļu ietekmē elektrostaciju (saule un vējš) ražošanas laiki atšķiras. Piemēram, naktī, kad saules elektrostacijas nedarbojas, tīkla jaudu tajā pašā pieslēgumā var aizpildīt, piemēram, vēja elektrostacija, kura pietiekama vēja apstākļos nakts stundās var izmantot tīklu tikpat efektīvi. Drīzumā jaunais regulējums šādu priekšrocību kombinēt atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas iekārtas ar atšķirīgiem ražošanas grafikiem projektu attīstītājiem būs pieejams.

[1] *Vēja elektrostaciju maksājumu kārtība vietējās kopienas attīstībai*

 Datums 27. augusts, 2024	 Laiks 13.00	 Atrašanās vieta Ministru kabinets
---	--	--

Ministru kabineta sēde

Tieslietu ministre Inese Lībiņa-Egnere vada Ministru kabineta sēdi. Mediju iespējas: foto/video sēdes sākumā, pēc sēdes –...

[Ministru kabinets](#)

Klimata un enerģētikas
Autors: ministrija

Saistītas tēmas

[Klimata un enerģētikas ministrija](#) [Ministru kabinets](#)

<https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/taustamu-labumu-veja-parku-tuvuma-gus-iedzivotaji-un-pasvaldibas>